

„OGIEŃ W LESIE, A PRZYRODA” – PRZYKŁAD DUŻEJ KAMPANII EKOLOGICZNEJ

Jacek Zadura

Streszczenie. „Ogień w lesie, a przyroda” to przykład dużej kampanii skierowanej do mieszkańców terenów wiejskich. Autorzy projektu zamierzają użyć wielu zdigitalizowanych środków przekazu. Duże wsparcie finansowe pochodzi ze środków programu LIFE+, NFOŚiGW oraz Lasów Państwowych. Wymiernym efektem projektu ma być zmniejszenie liczby pożarów w lasach i związanych z tym strat: społecznych, ekonomicznych i przyrodniczych.

Słowa kluczowe: kampania ekologiczna, Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych, program LIFE+

„FIRE IN THE FOREST AND NATURE” – AS THE EXAMPLE OF LARGE ECOLOGICAL CAMPAIGN

Abstract. “Fire in the forest and nature” is an example of a large campaign targeted at rural areas. The authors of the project intend to use many of digitized media. Major financial support comes from the LIFE + NFOŚiGW and State Forests. Measurable effect of the project is to reduce the number of fires in forests and related loss: social, economic and natural ones.

Keywords: ecological campaign, General Directorate of State Forests, LIFE+

To pierwsze słowa tytułu wyjątkowej kampanii edukacyjno-edukacyjnej, którą PGL Lasy Państwowe zaczną realizować od początku 2010 roku.

Kampania ta, o pełnym tytule „*Ogień w lesie a przyroda – podniesienie świadomości mieszkańców terenów wiejskich w zakresie zapobiegania pożarom lasów*” będzie przedsięwzięciem o niespotykanej dotąd skali. Obejmie ona swym zasięgiem teren województw – podlaskiego, warmińsko-mazurskiego, kujawsko-pomorskiego i mazowieckiego na obszarach będących w zasięgu regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku, Olsztynie, Toruniu i Warszawie. Będzie skierowana do mieszkańców terenów wiejskich położonych w sąsiedztwie bądź w otoczeniu terenów leśnych, młodzieży szkolnej, turystów jakże licznie odwiedzających atrakcyjne turystycznie tereny leśne, a także mieszkańców miast poszukujących w lesie weekendowego wypoczynku. Obejmujący bez mała jedną czwartą powierzchni kraju zasięg terytorialny to tylko jeden z wyznaczników określających skalę projektowanej kampanii. Drugim jest szeroki wachlarz środków przekazu, jakie zostaną użyte przy realizacji tego przedsięwzięcia zawierający spoty radiowe i telewizyjne w rozgłoszeniach regionalnych, artykuły informacyjno-edukacyjne w prasie lokalnej, realizację i rozpowszechnienie dwóch 25 minutowych filmów edukacyjnych oraz jednego 52 minutowego fabularyzowanego filmu dokumentalnego, który zostanie wyprodukowany w kilku wersjach językowych i wyemitowany w wybranych krajach Unii Europejskiej. Przewidziano również przygotowanie programów edukacyjnych oraz zorganizowanie szkoleń dla trenerów (nauczycieli, druhow z OSP). Z myślą o młodzieży szkolnej przygotowane zostaną olimpiady i konkursy wiedzy. Trzecim, jakże ważkim wyznacznikiem są środki finansowe, jakie zostaną zaangażowane w realizację kampanii. A mowa o kwocie niebagatelnej, bo wynoszącej prawie dwa miliony euro (ponad osiem milionów złotych) pochodzącej ze środków programu LIFE+, NFOŚiGW oraz Lasów Państwowych.

Skala i zakres zadania rodzą pytanie – co leży u podstaw podjęcia decyzji o zaangażowaniu Lasów Państwowych w tak wielki projekt. A powód jest niestety bardzo smutny. U podstaw decyzji leży przykry fakt, iż przyczyną zdecydowanej większości pożarów powstających w lasach jest działalność człowieka. Szczególną grozą napawa, że prawie 50% wszystkich powstających w lasach pożarów jest wynikiem celowych podpałek. Dla przykładu w 2008 r. na terenach, które obejmie kampania było to 48% (ponad 320 pożarów). Na terenie całego kraju wartość ta wyniosła 43,4% (1434 pożary o łącznej powierzchni 311,57 ha). Ta bardzo niepokojąca tendencja utrzymuje się w naszym kraju od wielu lat. W latach 2001–2005 umyślne podpalenia były przyczyną 43,5%, w roku 2006 – 43,8%, a w roku 2007 – 45,8%. Dlatego niezbędne jest dotarcie do szerokich rzesz społeczeństwa, uświadomienie wielkiej wartości, jaką przedstawiają polskie lasy, kreowanie postaw owocujących zmniejszeniem liczby pożarów powodowanych przez ludzi celowo bądź w wyniku

nieostrożności czy zakorzenionej od wielu pokoleń „tradycji” wypalania łąk, ścier-nisk czy nieużytków owocującej pożarami w wyniku przerzutów ognia z terenów nieleśnych.

Aby dotrzeć do społeczeństwa w sposób skuteczny, niezbędne będzie prze-prowadzenie szeregu różnorodnych działań składających się na planowaną kam-panię. Zaplanowane jest przygotowanie i przeprowadzenie kampanii w mediach (televizji, radio, prasie) skierowanej do ludności terenów rolniczych oraz szerokiej publiczności w mediach regionalnych. Celowi temu służyć będzie produkcja i dziewięćsetkrotna emisja pięciu trzydziestosekundowych spotów telewizyjnych, produkcja i trzy tysiące dwustukrotna emisja pięciu trzydziestosekundowych spo-tów radiowych, a także publikacja pięciu artykułów o tematyce przeciwpożarowej w dwóch dziennikach lokalnych oraz pięciu całostronicowych reklam o tematyce przeciwpożarowej w tychże dziennikach. Dla uzyskania jak najlepszego efektu spoty telewizyjne i radiowe emitowane będą w tzw. prime time – czasie największej oglądalności. Uzupełnieniem przekazu multimedialnego będzie opracowanie i druk 5000 szt. folderów, 10 000 szt. ulotek, 1400 szt. broszur i trzech reklam. Materiałom informacyjnym towarzyszyć będą czapki, koszulki, plany lekcji, zakładki do książek, kalendarze, ołówki, roll-upy, bannery itp. z elementami o tematyce ppoż. Z myślą o młodzieży zaplanowano przeprowadzenie konkursów oraz akcji informacyjnych ukierunkowanych na wdrażanie dobrych praktyk w zakresie zapobiegania pożarom lasów. Przewidziane jest zorganizowanie: czterech olimpiad–konkursów, semina-rium, szesnastu warsztatów szkoleniowych, a także czterech wystaw tematycznych. Planowany jest udział łącznie 6400 osób w powyższych. akcjach edukacyjno-infor-macyjnych. Aby zwiększyć atrakcyjność olimpiady przewidziano atrakcyjne nagrody. Zwycięzcom przypadnie w udziale pobyt w jednym z ośrodków edukacyjnych Lasów Państwowych i uczestnictwo w prowadzonych tam terenowych zajęciach edukacyjnych. Dla zapewnienia szerokiego i skutecznego przekazywania przeka-zywania wiedzy dzieciom, młodzieży i dorosłym niezbędne będzie przygotowanie wysoko wykwalifikowanej kadry „trenerów”.

Przewidziane więc zostało opracowanie programów zajęć i przeprowadzenie szkoleń dla:

- 400 nauczycieli mogących później przekazywać zdobytą wiedzę dzieciom i mło-dzieży szkolnej podczas lekcji, czy zajęć świetlicowych,
- 30 przedstawicieli OSP, którzy mają do odegrania szczególną rolę zwłaszcza na terenach wiejskich, gdzie oprócz działań ratowniczo-gaśniczych prowadzą dzia-łania edukacyjne podczas różnego rodzaju festynów, czy zajęć i treningów mło-dzieżowych drużyn pożarniczych,
- księży cieszących się olbrzymim autorytetem wśród społeczności lokalnych.

Przeprowadzenie tak szeroko zakrojonej kampanii wymaga zaangażowania znacznych środków finansowych. Całkowity koszt zadania określony został na 1 987 381 euro (8 347 000 PLN). Wysiłkiem pracowników Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych i Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych przygotowany został wniosek o dofinansowanie przedsięwzięcia w ramach programu „Life+”. Był to de facto pierwszy etap przedsięwzięcia. Ogromną satysfakcją z wykonanej pracy napawa fakt, że był to jeden z sześciu zaakceptowanych przez Unię Europejską polskich wniosków o dofinansowanie w ramach programu „Life+”. O jakości jego przygotowania najlepiej świadczy tylko kilkanaście pytań zadanych przez Komisję Europejską w trakcie rozpatrywania wniosku, podczas gdy średnia liczba pytań zadawanych w trakcie tej procedury wynosi około 40. Efektem finalnym odniesionego sukcesu jest uzyskanie dofinansowania pokrywającego prawie 90% wartości zadania.

Szczegółowy zakres finansowania kampanii przedstawia się następująco:

- Środki Unii Europejskiej w ramach programu „Life +” – 889 544 euro (3 736 085 PLN) – 44,8%,
- Środki Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – 894 400 euro (3 756 480 PLN) – 45%,
 - Środki własne Lasów Państwowych – 203 437 euro (854 435 PLN) – 10,2%.

W tym miejscu należy wspomnieć, że Lasy Państwowe będą beneficjentem dwóch wniosków w ramach programu „Life +” bowiem zaakceptowany został także wniosek Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku o dofinansowanie przedsięwzięcia „Ochrona orlika krzykliwego...”

Sprawne zarządzanie tak dużym przedsięwzięciem wymagać będzie doskonałej koordynacji prowadzonych działań. W ramach projektu zatrudniony zostanie koordynator krajowy. Jego zadaniem będzie prawidłowe zarządzanie całym projektem zgodne z obowiązującymi procedurami, a także prowadzenie odpowiedniej dokumentacji projektowej. Na szczeblu regionalnym wspomagany będzie on przez koordynatorów regionalnych będących pracownikami czterech regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych. W przygotowanie warstwy merytorycznej zaangażowani będą leśnicy na co dzień zajmujący się działalnością edukacyjną oraz ochroną przeciwpożarową. W miarę potrzeb prowadzone będą konsultacje merytoryczne z pracownikami Samodzielnej Pracowni Ochrony Przeciwpożarowej Instytutu Badawczego Leśnictwa, a także profesjonalistami z Państwowej Straży Pożarnej. Zaangażowanie wysokiej klasy profesjonalistów zarówno pracowników Lasów Państwowych, jak i spoza LP ma na celu przygotowanie doskonałej merytorycznie i atrakcyjnej, a przez to chwytliwej i skutecznej kampanii edukacyjno-informacyjnej. Jest to niezbędne w celu uzyskania zamierzonego efektu ekologicznego, jakim ma być spadek

liczby pożarów będących wynikiem celowych podpaień. A uzyskanie zamierzonego efektu oznaczać będzie wielki sukces leśników w ochronie lasów przed ich najgroźniejszym wrogiem – ogniem, jak również to, że uzyskane na przeprowadzenie kampanii środki to duże, ale bardzo dobrze wydane pieniądze.

Literatura

Analiza stanu ochrony przeciwpożarowej w Lasach Państwowych w latach 2008, 2007, 2006, 2005, 2004, 2003, 2002, 2001 – Wydział Ochrony Lasu DGLP.

Monitorowanie zagrożenia pożarowego lasów 2009 – Instytut Badawczy Leśnictwa.

Ochrona lasów przed pożarami – Karol Wiler (ISBN 978-83-89744-55-5).

Jacek Zadura
Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych
w Warszawie
Jacek.Zadura@lasy.gov.pl